

Rozumné právo: Omezování online informací ze strany státu musí být přiměřené a přezkoumatelné

V Praze 14. března 2023 – Ministerstvo vnitra připravuje zákon umožňující omezit online přístup k informačnímu obsahu, který je způsobilý ohrozit chráněné zájmy České republiky. Veřejnost dosud neměla možnost seznámit se s uceleným návrhem principů zvažované regulace. To s ohledem na možný střet právem chráněných zájmů není vhodné. Platforma Rozumné právo proto doporučuje zahájení veřejné debaty k vymezení pojmu „škodlivý obsah“, způsobům ohrožení chráněných zájmů státu, přiměřenosti omezení přístupu k informačnímu obsahu online a možnostem přezkumu takového omezení.

Doporučení:

- Zpřístupnit veřejnosti principy a cíle zvažované legislativy o omezení přístupu k informačnímu obsahu online a zahájit o nich odbornou debatu.
  - Vymezit pojem „dezinformace ohrožující chráněné zájmy státu“, jeho znaky a intenzitu vyvolávající stupeň ohrožení ospravedlňující omezení přístupu k informačnímu obsahu online.
  - Provést test proporcionality omezení přístupu k informačnímu obsahu online vůči jeho cílům a jiným zvažovaným nástrojům regulace a jeho výsledky uveřejnit.
  - Nalézt shodu nad určením orgánu veřejné moci s působností omezit přístup k informačnímu obsahu online a účinnou kontrolou zákonnosti jeho postupu.
1. **Hrozby z internetu.** Uživatelé online služeb a digitálních řešení jsou vystaveni řadě hrozeb, jako je škodlivý kód (malware), který může napadené zařízení poškodit anebo z něj získat citlivá data. Další hrozbou je například manipulace uživatele k vydání citlivých informací.¹
  2. **Dezinformace.** Jedním z významných problémů je pak hrozba tzv. dezinformace, tedy záměrně nepravdivé informace šířené s úmyslem způsobit újmu, ovlivnit rozhodování anebo získat šířiteli dezinformace prospěch.² Nejvýznamnější hrozbou jsou dezinformace šířené s podporou států s cílem ohrozit základní funkce států nebo organizací, proti kterým směřují.³
  3. **Role státu.** Dezinformační kampaně byly úspěšně využity ve válkách, politickém boji i běžném životě.⁴ Předcházení dopadům šíření dezinformací je proto nezbytné a Rozumné právo považuje roli státu a jeho orgánů v této souvislosti za významnou.

¹ K podvodům spočívajícím v manipulaci viz <https://cbaonline.cz/tz-cba-varuje-pred-podvodnymi-utoky-na-klienty-bank-utocnici-ve-zvysene-mire-cili-na-rusky-a-ukrajinsky-hovorici-obcany->.

² K definici pojmu „dezinformace“ viz <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/definice-dezinformaci-a-propagandy.aspx>.

³ K obecné charakteristice dezinformační kampaně viz <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/dezinformacni-kampane.aspx>.

⁴ Ke vlivu dezinformací na společenský život viz <https://misinforeview.hks.harvard.edu/article/critical-disinformation-studies-history-power-and-politics/>

4. **Legislativní přípravy.** Ministerstvo vnitra České republiky připravuje návrh právní úpravy umožňující omezit přístup k informačnímu obsahu online.⁵ Přestože se jedná o přelomový krok, veřejná diskuse o něm neprobíhá a Ministerstvo vnitra dosud poskytlo informace ke zvažované právní úpravě pouze na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.⁶ Rozumné právo považuje nedostatek transparentnosti s ohledem na význam zvažované právní úpravy za nesprávný.
5. **Již provedená omezení.** Příprava návrhu legislativy umožňující omezení přístupu k informačnímu obsahu online probíhá v kontextu útoku Ruské federace na Ukrajinu 24. února 2022 a následné dočasné blokace některých internetových stránek považovaných za dezinformační. Na základě žádosti Národního centra kybernetických operací spadajícího pod Vojenské zpravodajství České republiky zablokovalo sdružení CZ.NIC 25. února 2022 přístup k označeným internetovým stránkám na doméně .cz⁷ a jejich blokaci ukončilo 25. května 2022. Někteří poskytovatelé služby přístupu k internetu obdobně znemožnili přístup k označeným internetovým stránkám na zahraničních doménách, a to mj. v souladu s výzvou vlády České republiky v tomto smyslu.⁸ Na základě Nařízení Rady (EU) 2022/350⁹ zablokovaly tyto subjekty také přístup k internetovým stránkám Russia Today.
6. **Rozsudek Nejvyššího správního soudu.** Způsob blokace internetových stránek byl předmětem přezkumu ve správním soudnictví, ve kterém se žalobci domáhali ochrany proti nezákonnému postupu státu. Nejvyšší správní soud nicméně v rozsudku 5 As 230/2022-66 došel k závěru, že výzva k blokaci internetových stránek nebyla rozhodnutím správního orgánu a adresáti jí nebyli vázáni.¹⁰ Rozsudek podtrhuje význam formy podnětu orgánu veřejné moci omezit přístup k informačnímu obsahu online.
7. **Střet omezení s jinými zájmy.** Omezení přístupu k informačnímu obsahu online je vždy podstatným zásahem do rozvoje informační společnosti a může ohrozit některá základní lidská práva a svobody, a zabývá se jím proto Rada vlády České republiky pro lidská práva.¹¹ Zvažovaná právní úprava musí důsledně vymezit pojem dezinformace a intenzitu způsobitou ohrozit chráněné zájmy státu. Samotné omezení přístupu k informacím online musí být podrobeno testu proporcionality. Považujeme za nezbytné ověřit, že omezení přístupu není možné nahradit méně invazivními nástroji.
8. **Přezkoumatelnost rozhodnutí.** S ohledem na právní jistotu dotčených osob je nezbytné, aby rozhodnutí o omezení přístupu k informačnímu obsahu online bylo bez ohledu na určenou formu přezkoumatelné nezávislým orgánem ve zkrácené lhůtě. Rozumné právo považuje za vhodné podřídit přezkum správním soudům a určit k tomu lhůtu v řádu jednotek dnů.

⁵ K probíhajícím přípravám právní úpravy k omezení šíření obsahu online viz <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-petr-fiala-navstivil-ministerstvo-vnitra-199937/>.

⁶ Viz <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-127463-7-obp-2022.aspx>.

⁷ Ke sdělení sdružení CZ.NIC o provedené blokaci internetových stránek viz <https://www.nic.cz/page/4301/sdruzeni-cznic-zablokovalo-weby-sirici-dezinformace-spojene-s-rusko-ukrajinskym-konfliktem/>.

⁸ K textu výzvy k zamezení šíření některých informací viz usnesení vlády České republiky ze dne 25. února 2022 č. 127: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/2022/127/pdf/>.

⁹ Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R0350&from=CS>.

¹⁰ Nejvyšší správní soud v rozsudku 5 As 230/2022-66 mimo jiné uzavřel, že „[...] ani provedení důkazu by nic nemohlo změnit na závěru, že udělená doporučení žalovaných nemohou být pojmově zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., natož zásahem nezákonným.“

¹¹ Viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/vybory/pro_lidska_prava_a_modern_technologie/ze_zasedani_vyboru/zasedani-vyboru-dne-6-prosince-2022-202011/.

9. **Právní jistota.** K odstranění hrozby soukromoprávních a veřejnoprávních následků musí rozhodnutí o omezení přístupu k informačnímu obsahu online vždy určit konkrétní povinné osoby (tedy ty, které mají povinnost on-line obsah omezit) a dotčené internetové stránky či jiné zdroje obsahu. Povinné osoby nesmí být vystaveny požadavku vlastního uvážení o rozsahu blokace například na základě propojení osob či informačních zdrojů.
10. **Další náležitosti rozhodnutí.** Závažnost omezení přístupu k informačnímu obsahu online vyžaduje určení doby, na kterou se vydává, přiměřené doby pro splnění povinnosti a okolností skončení platnosti. Správní orgán, který rozhodnutí o omezení přístupu k informačnímu obsahu vydá, musí být povinen na výzvu oprávněné osoby vysvětlit, zda trvají okolnosti k omezení přístupu.
11. **Shrnutí.** Dezinformace představují reálné nebezpečí pro bezpečnost státu, a je tedy legitimní, že jim chce stát čelit. Při volbě prostředků však musí postupovat transparentně, přiměřeně a povinnosti ukládat správním rozhodnutím, které bude jednoznačné a soudně přezkoumatelné.
12. **Rozumné právo nabízí své aktivní zapojení.** Členové názorové platformy Rozumné právo jsou připraveni poskytnout veřejným institucím svou součinnost a expertízu.

Co je názorová platforma Rozumné právo?

Názorová platforma Rozumné právo je nezávislá expertní skupina právníků působících v nejrůznějších oborech práva v praxi i v akademii. Jejím cílem je poskytnout vládě, parlamentu a dalším veřejným institucím odbornou opozici návrhů zákonů a dalších regulatorních opatření a zároveň sloužit jako rezervoár podnětů pro jejich racionální implementaci v tuzemských podmínkách. Platforma Rozumné právo není spojena s žádnou politickou stranou nebo hnutím, obchodní společností nebo jinou institucí a všichni její členové vykonávají svou činnost bez nároku na honorář nebo jinou odměnu. Stanoviska publikovaná na platformě Rozumné právo nejsou stanovisky organizací, v nichž členové názorové platformy působí.

Členové názorové platformy Rozumné právo k 14. březnu 2023

- Václav Bílý, finanční právo
- Marie Břejchová, prezidentka Unie podnikových právníků
- Petr Bříza, mezinárodní právo soukromé a právo EU
- Hana Gawlasová, pracovní právo a právo elektronických komunikací
- Tomáš Gřivna, trestní právo
- Adéla Havlová, právo veřejných zakázek
- Jan Klouda, korporátní právo a compliance
- Josef Kotásek, obchodní právo
- Filip Melzer, soukromé právo
- Robert Neruda, právo hospodářské soutěže
- Petra Nováková, daňové právo
- Tomáš Richter, insolvenční právo
- Ondřej Trubač, daňové právo
- Jan Wintr, ústavní právo

K řešení dílčích otázek mohou být přizváni další odborníci z různých, i neprávních oblastí.

Web: www.rozumne-pravo.cz
LinkedIn: [Rozumné právo](https://www.linkedin.com/company/rozumne-pravo)
Twitter: [@RozumneP](https://twitter.com/RozumneP)
Kontakt pro média: tajemnik@rozumnepravo.cz